

Nr 129.

Av herr **Lundberg** i Uppsala **m. fl.**, *angående ordnande i visst avseende av undervisningen vid folkskolor med 39 veckors lästid.*

Enligt gällande bestämmelser avgöra de lokala skolstyrelserna huruvida 36 $\frac{1}{2}$ eller 39 veckors lästid om året skall införas i folkskolan eller ej. Men när beslut om det högre antalet läsveckor väl en gång fattats, upphör nästan varje möjlighet för skolstyrelsen att få ordna undervisningen, så att den bäst lämpar sig för de skiftande lokala förhållandena. Folkskolestadgans bestämmelser utmärka sig ingalunda för den stora smidighet, som borde vara naturlig med hänsyn till landets geografiska utsträckning.

Frågan om längre eller kortare lästid i folkskolan har sammankopplats med folkskolläraernas löner på så sätt att högre löner utgå vid den längre lästiden. Härigenom har det kommit att ligga i lärarnas intresse, att 39 veckors lästid införas, och själva huvudspörsmålet, som gäller frågan om fördelarna av längre eller kortare lästid, har ofta blivit satt å sido. Ingen torde bestrida att med hänsyn till undervisningen den längre lästiden är att föredraga. Beträffande vissa delar av landsbygden ligga emellertid förhållandena annorlunda till; där måste på grund av de långa skolvägarna hänsynen till barnens hälsa väga tyngre. Det är därför önskvärt att barnen kunna beredas en fridag i veckan även vid 39 veckors lästid.

Det kan synas som om statsmakternas intresse av längre lästid och därmed effektivare undervisning och föräldrarnas omsorg om sina barns hälsa skulle vara oförenliga. Detta behövde emellertid ej alls vara fallet, försåvitt gällande författningar vore väl avvägda. Genom att kombinera 39 läsveckor för lärarna med 36 $\frac{1}{2}$ läsveckor för barnen kunna bägge parters berättigade intressen tillgodoses. Detta förutsätter att de lokala skolstyrelserna ha rätt att medgiva växellov en dag i veckan.

Men ett dylikt beslut måste för godkännande underställas skolöverstyrelsen, som endast i undantagsfall äger rätt att bifalla en sådan framställning. I stället borde skolstyrelsen i samråd med folkskolinspektören få avgöra, huruvida en lovdag i veckan i förening med växelläsning skulle införas där särskilt svåra omständigheter med långa vägar och andra för barnens hälsa vådliga förhållanden förekomma. Det är knappast troligt att undervisningens effektivitet skulle lida därav. Tvärtom kan förväntas att barnen lättare kunna tillgodogöra sig de kunskaper, som meddelas, då de äro utvilade än när de uttröttade komma till skolan och icke orka följa

med undervisningen. På samma gång kan läraren ägna större uppmärksamhet åt eleverna de dagar växel läsning äger rum; avdelningarna äro ju då endast hälften så stora som i vanliga fall. Om man således förlorar en läsdag i veckan, vinner man lika mycket — kanske mera — i effektivitet genom en fridag.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att folkskolestadgans nu gällande bestämmelser ändras, så att de lokala skolstyrelserna få rätt att i samråd med folkskolinspektören även vid bibehållandet av 39 veckors lästid för lärarna medgiva växellov en dag i veckan, när yttre förhållanden såsom långa skolvägar så påkalla.

Stockholm den 19 januari 1944.

John Lundberg
i Uppsala.

K. E. Hansson,
Skediga.

Thorvald Ekdahl.
